

Brüssel, 26. veebruar 2026
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0266(COD)

15614/1/25
REV 1

TRANS 558
CLIMA 544
CODEC 1853
PARLNAT

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvestust
- Vastu võetud nõukogu poolt 26. veebruaril 2026

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2026/...,**

...

mis käsitleb transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvestust

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõiget 1 ja artikli 100 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

¹ ELT C, C/2024/890, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/890/oj>.

² ELT C, C/2024/1982, 18.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1982/oj>.

³ Euroopa Parlamendi 10, aprilli 2024. aasta seisukoht (ELT C, C/2025/1313, 13.3.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1313/oj>) ja nõukogu 26. veebruari 2026. aasta esimese lugemise seisukoht [(ELT ...) / (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata)]. Euroopa Parlamendi ... seisukoht [(ELT ...) / (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata)].

ning arvestades järgmist:

- (1) Stabiilne liikumine eesmärgini saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus eeldab liidu transpordisüsteemi kestlikkust ja tõhusust suurendavate jõupingutuste toetamist, võttes asjakohaselt arvesse vajadust tagada õiglane ja kaasav üleminek, säilitada pidev kasv ja tugevdada Euroopa tööstuse konkurentsivõimet.

- (2) Kasvuhoonegaaside heite arvestust kasutatakse eri majandussektorites, sealhulgas transpordisektoris, et kvantifitseerida avaliku sektori asutuste, ettevõtjate ja tarbijate konkreetse tegevusega seotud kasvuhoonegaaside heite andmeid. Parem teave transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite kohta on võimas vahend, millega luua transpordikasutajatele asjakohased stiimulid kestlikumate valikute tegemiseks, mõjutada veoettevõtjate, transporditeenuse korraldajate ja sõlmpunktide käitajate äriotsuseid ning vähendada riigihankelepinguid täitvate üksuste kasvuhoonegaaside heidet. Kõnealuste stiimulite loomise ja seega nii avaliku sektori asutuste, ettevõtjate kui ka tarbijate käitumise muutmise stimuleerimise vundamendiks on võrreldavad ja usaldusväärsed andmed kasvuhoonegaaside heite kohta, mille abil toetatakse transpordi valdkonnas komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatise „Euroopa roheline kokkulepe“ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1119⁴ eesmärkide saavutamist. Käesolev määrus on üks meetmetest, mida liit võtab rohepöörde saavutamiseks koos muude liidu õigusaktide või algatustega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2024/825⁵.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. veebruari 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/825, millega muudetakse direktiive 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL seoses tarbijate võimestamisega rohepöördel, tagades neile parema kaitse ebaausate tavade eest ja parema teabe esitamise (ELT L, 2024/825, 6.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/825/oj>).

- (3) Hoolimata transpordivaldkonna sidusrühmade kasvavast huvist on kasvuhoonegaaside heite arvestuse üldine kasutuselevõtt transporditeenuste puhul endiselt piiratud. Enamikul juhtudel ei saa transpordikasutajad transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite kohta täpset teavet ning veoettevõtjad, transporditeenuse korraldajad ja sõlmpunktide käitajad ei arvuta ega avalikusta oma heidet. Kasvuhoonegaaside heite arvestuse ebaproportsionaalselt vähest kasutuselevõttu täheldatakse eelkõige mikroettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) seas, kes moodustavad valdava enamiku siseturul transporditeenuseid pakkuvatest ettevõtjatest. Seejuures, kui VKEd otsustavad arvutada oma transporditeenuste kasvuhoonegaaside heidet, seisavad nad silmitsi ebaproportsionaalselt suurema finants- ja halduskoormusega.
- (4) Komisjon esitas oma 28. märtsi 2011. aasta valges raamatus „Euroopa ühtse transpordipiirkonna tegevuskava – konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa transpordisüsteemi suunas“ visiooni liidu transpordisüsteemi tulevikust ja määras kindlaks poliitilise tegevuskava, et käsitleda transpordiga seotud tulevasi väljakutseid, eelkõige vajadust säilitada ja arendada liikuvust ning vähendada märkimisväärselt transpordi ja logistikaga seotud kasvuhoonegaaside heidet.

- (5) Komisjon viitab oma 9. detsembri 2020. aasta teatises „Säästva ja aruka liikuvuse strateegia – Euroopa transpordivaldkonna edasise arengu suunad“ stiimulitele, mis suunaksid valima kõige säästvamaid transpordivõimalusi nii eri transpordiliikide piires kui ka nende vahel. Kõnealused stiimulid hõlmavad sellise transpordi- ja logistikasektorist tuleneva kasvuhoonegaaside heite ühtlustatud mõõtmise Euroopa raamistiku kehtestamist, mis põhineb ülemaailmselt tunnustatud standarditel ja mida saaks kasutada selleks, et anda ettevõtjatele ja lõppkasutajatele hinnang nende valikute CO₂ jalajälje kohta ning suurendada lõppkasutajate ja tarbijate nõudlust säästvamate transpordi- ja liikuvuslahenduste järele, vältides samal ajal rohepesu.
- (6) Transpordi ja logistikaga seotud kasvuhoonegaaside heide toimub sõiduki käitamise, transpordi- ja logistikasõlmede käitamise, vastavate energiakandjate tootmise, sõiduki tootmise ja kasutuselt kõrvaldamise ning transporditaristu ehitamise ja hooldamise käigus.

- (7) Seepärast on asjakohane kehtestada kauba- ja reisijateveoteenuste kasvuhoonegaaside heite arvestuse ühtlustatud õigusnormid, et saada transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite kohta võrreldavaid arvandmeid ja vältida heite kohta eksitava teabe esitamist, mis tuleneb võimalusest valida heite arvutamiseks eri meetodeid ja sisendandmeid. Sellised ühtlustatud õigusnormid peaksid tagama võrdsed tingimused liidu transpordi- ja sõlmpunktiüksustele ja kolmandatest riikidest pärit transpordi- ja sõlmpunktiüksustele, transpordiliikidele, -segmentidele ja riikide transpordivõrkudele. Ühtlustatud õigusnormide kehtestamine peaks samuti aitama luua stiimuleid, mis motiveerivad avaliku sektori asutusi, ettevõtjaid ja tarbijaid oma käitumist muutma, et vähendada transporditeenuste kasvuhoonegaaside heidet võrreldavate ja usaldusväärsete kasvuhoonegaaside heite andmete kasutuselevõtu ja kasutamise kaudu.
- (8) Käesoleva määrusega tuleks kehtestada võrdlusraamistik kasvuhoonegaaside heite lepinguliseks või vabatahtlikuks arvutamiseks ja avalikustamiseks ärielistel eesmärkidel või kui selline arvutamine ja avalikustamine on nõutav kohaldatava liidu või riigisisese õigusega. Kõnealune raamistik peaks hõlbustama muude heitevähendusmeetmete võtmist, mida avaliku sektori asutused ja tööstus võivad võtta, nt kui transpordilepingutesse lisatakse kasvuhoonegaasidega seotud läbipaistvusklauslid, kui reisijatele või tarbijatele antakse teavet transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite kohta või kui kehtestatakse kliimaga seotud kriteeriumid keskkonnahoidlike riigihangete jaoks.

- (9) Hoolimata kasust, mis tuleneb transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite suuremast läbipaistvusest, oleks käesoleva määruse kohustuslik kohaldamine kõigi siseturul transporditeenuseid pakkuvate transpordi- ja sõlmpunktiüksuste suhtes ebaproportsionaalne ning põhjustaks ülemäära kulu ja koormust. Seepärast tuleks käesolevat määrust kohaldada üksnes nende üksuste suhtes, kes otsustavad või kellel on muu asjakohase õigus- või muu korra alusel kohustus arvutada selliste kauba- või reisijateveoteenuste kasvuhoonegaaside heidet, mille algus- või lõpp-punkt on liidu territooriumil, ja avalikustada selle kohta teavet. Seega hõlmab see teenuseid, mille lähte- või sihtkoht asub kolmandas riigis. Selleks et tagada kõigi asjakohaste transporditeenuste arvessevõtmine ja võrdsed tingimused liidu transpordi- ja sõlmpunktiüksustele ja kolmandate riikide transpordi- ja sõlmpunktiüksustele, tuleks käesolevat määrust kohaldada selliste transporditeenuste suhtes, mille algus- ja lõpp-punkt on väljaspool liidu territooriumi, kuid mis peatuvad liidus reisijate peale- või mahaminekuks või kauba peale- või mahalaadimiseks.

- (10) Käesolevat määrust tuleks kohaldada üksuste suhtes, kes arvutavad ja avalikustavad transporditeenuste kasvuhoonegaaside heidet, eelkõige veoettevõtjate, transporditeenuse korraldajate ja sõlmpunktide käitajate suhtes, samuti konkreetset transpordikasutajate kategooriat esindavate kaubasaatjate suhtes, kes tellivad transporditeenuseid oma veose viimiseks määratud kohtadesse või sealt välja ning kes olenevalt olukorrast võivad samuti tegutseda veoettevõtja, transporditeenuse korraldaja või andmevahendajana. Väliste arvutusvahendite arendajad, kolmandate isikute andmebaaside arendajad ja vastavushindamisasutused, kes osutavad transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite andmete arvutamise või tõendamise tugiteenuseid, peaksid olema seotud konkreetsete normidega, mis käsitlevad vastavalt väliste arvutusvahendite sertifitseerimist, kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste tehnilist kvaliteedikontrolli ning tõendamistoiminguid ja akrediteerimismenetlusi. Käesolevat määrust tuleks kohaldada ka nende andmevahendajate suhtes, kes arvutavad ja avalikustavad teavet transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite kohta. Kui andmevahendajad üksnes hangivad või kombineerivad kasvuhoonegaaside heite väljundandmeid ja seejärel avalikustavad need, peaksid nad järgima üksnes asjakohaseid õigusnorme, mis on seotud kasvuhoonegaaside heite kohta avalikustatud andmete edastamise ja läbipaistvusega, et tagada väljundandmete võrreldavus turul.

- (11) Käesoleva määruse kohane kasvuhoonegaaside heite arvutamine ja avalikustamine peaks toimuma transporditeenuste tasandil liigendatult vastavalt käesolevas määruses osutatud transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamise metoodikale. Seetõttu ei tuleks käesolevat määrust kohaldada, kui kasvuhoonegaaside heite arvutatakse ja avalikustatakse koondandmetena. See hõlmab olukordi, kus kohustus avalikustada keskkonnaga seotud teave kestlikkusaruandluse jaoks ja keskkonnaalase arvepidamise koostamiseks statistilisel eesmärgil tuleneb muudest liidu õigusaktidest, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 691/2011⁶ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2022/2464⁷ sätestatud olukorrad. Seevastu peaks olema võimalik kasutada käesoleva määruse alusel saadud teavet, et aidata koostada konsolideeritud heitearuandeid, mida nõutakse muude kohaldatavate liidu õigusaktidega, tingimusel et vastavad meetodid ja kogutavad andmed on omavahel piisavalt kooskõlas.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2011. aasta määrus (EL) nr 691/2011 Euroopa keskkonnamajandusliku arvepidamise kohta (ELT L 192, 22.7.2011, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/691/oj>).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2464, millega muudetakse määrust (EL) nr 537/2014, direktiivi 2004/109/EÜ, direktiivi 2006/43/EÜ ja direktiivi 2013/34/EL seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega (ELT L 322, 16.12.2022, lk 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>).

- (12) Üks käesolevas määruses esitatud liidu ühtlustatud raamistiku põhiaspekte on asjakohane transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamise meetodika. Kõnealune meetodika peaks tagama, et kogu veoahela ulatuses tehtavate heitearvutustega saadakse ühtseid meetodilisi etappe järgides võrreldavad ja täpsed andmed kasvuhoonegaaside heite kohta. Samuti peaks kõnealune meetodika võtma piisavalt arvesse transpordituru vajadusi, et vältida tarbetut keerukust, ülemääraast koormust ja liigseid kulusid, eelkõige VKEde jaoks, ning see peaks olema sidusrühmade jaoks toimiv.
- (13) Käesoleva määruse kohaselt transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamiseks tuleks järgida ühist meetodikat, mis on kehtestatud standardiga EN ISO 14083:2023 „Kasvuhoonegaasid. Veoahela toimingutest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguse määramine ja aruandlus“ (edaspidi „EN ISO standard“), mille Euroopa Standardikomitee avaldas 2023. aasta aprillis. Käesoleva määruse kohaldamise edendamise liidus edendab kasvuhoonegaaside heite arvestuse tulemuste rahvusvahelist võrreldavust ja hõlbustab kohaldatava meetodika edasist ülemaailmset ühtlustamist. Komisjoni analüüsi põhjal osutus EN ISO standard käesoleva määruse eesmärkide, sealhulgas kasvuhoonegaaside heiteandmete suurema turul kasutuselevõtu ja andmete võrreldavuse saavutamise seisukohast kõige asjakohasemaks ja proportsionaalsemaks standardiks. Kasvuhoonegaaside heite arvutatakse põhimõttel „allikast ratasteni“, mis hõlmab kasvuhoonegaaside heidet, mis tuleneb energiaga varustamisest ning sõidukite kasutamisest veo- ja sõlmpunktitoiminguteks.

- (14) Komisjon on koostöös Euroopa Standardikomitee ja liikmesriikide standardiorganisatsioonidega võtnud kohustuse tagada täielik juurdepääs käesolevale määrusele.
- (15) Olelusringi heide hõlmab üldiselt allikast ratasteni tekkivat kasvuhoonegaaside heidet ning sõidukite tootmisest, hooldusest ja kasutusest kõrvaldamisest ning asjakohasel juhul transporditaristust tulenevat heidet, nagu on sätestatud komisjoni soovitusel (EL) 2021/2279⁸. Olelusringi hindamine võib siiski tuua kaasa suured rakenduskulud ning muuta transpordi- ja sõlmpunktiüksustele arvestuse keerukaks, eelkõige transporditaristust tuleneva heite puhul. Proportsionaalsuse ja kohaldamisalaga seotud põhjustel ei tohiks käesoleva määrusega nõuda olelusringi hindamise kasutamist ilma komisjoni tehtava hindamiseta. Lisaks peaks komisjon selleks, et säilitada käesoleva määruse kohaldamisel viide ülemaailmselt tunnustatud standarditele, andma käesoleva määruse hindamisel aru olelusringi hindamise osas Rahvusvahelises Standardiorganisatsioonis tehtud edusammudest.

⁸ Komisjoni 15. detsembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/2279 toodete ja organisatsioonide olelusringi keskkonnatoime mõõtmisel ja teatavakstegemisel kasutatavate keskkonnajalajälje määramise meetodite kasutamise kohta (ELT L 471, 30.12.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2279/oj>).

- (16) Tuleb olla tähelepanelik, et ei kaldutaks kõrvale EN ISO standardi meetodikavalikutest, et vältida ebajärjepidevust turul pakutavate transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamisel, eriti rahvusvaheliste veoahelate kontekstis. Siiski on komisjonil asjakohane hinnata EN ISO standardi võimaliku kohandamise vajadust liidu poliitika, sealhulgas tulevaste õigusaktide seisukohast. Kui komisjoni hinnangus jõutakse järeldusele, et standardi või selle komponendi muudatus tekitab ilmse ohu, et see ei ole vastavuses käesoleva määruse või muu kohaldatava liidu õiguse, eelkõige määruse (EL) 2021/1119 eesmärkidega, peaks komisjon võtma vastu vajalikud delegeeritud õigusaktid, et keelata kõnealuse muudatuse kohaldamine. Kui kõnealune hindamine näitab ohtu, et standardi või selle komponendi muudatus võib põhjustada põhjendamatu tasakaalustamatust transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamisel konkreetsetes turusegmentides või põhjustada lahknevusi kõnealuse standardi ja käesoleva määruse või muu kohaldatava liidu õiguse eesmärkide vahel, peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu vajalikud rakendusaktid, et taotleda Euroopa Standardikomiteelt standardi vastavat muutmist.
- (17) Selleks et vältida ebatäpse teabe ringlust turul, võib olla vaja selgitada ühist meetodikat seoses kasvuhoonegaaside heitega seotud parameetrite ja eeldustega, mida kasutatakse kasvuhoonegaaside heite arvutamiseks enne teenuse osutamist. Sama kehtib ka muude asjakohaste tehniliste parameetrite kohta, mis on seotud kasvuhoonegaaside heite jaotamise või andmeelementide koondamisega, kui nende parameetrite kasutamist ei ole kõnealuses ühises meetodikas sõnaselgelt selgitatud.

- (18) Transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arutamiseks võib kasutada eri liiki sisendandmeid, sealhulgas esmaseid ja teiseseid andmeid. Esmaste andmete kasutamine annab kõige usaldusväärsemaid ja täpsemaid tulemusi ning seetõttu tuleks seda eelistada, et tagada kõnealuste esmaste andmete järkjärguline kasutuselevõtt kasvuhoonegaaside heite arutamise protsessides. Esmased andmed võivad olla teatavate sidusrühmade, eelkõige VKEde jaoks kättesaamatud või üle jõu käival kulukad. Seetõttu peaks olema lubatud teiseste andmete kasutamine selgetel tingimustel. Selleks et saavutada täpsem kasvuhoonegaaside heite arvestus, peaks liikmesriik saama sätestada, et esmaste andmete kasutamine on kohustuslik tema territooriumil toimuvate veotoimingute puhul, mida teevad transpordi- ja sõlmpunktiüksused, mille töötajate arv ületab riigisisises õiguses kehtestatud konkreetse künnise ning kui veoteenus algab ja lõpeb tema territooriumil. Selleks et mitte takistada rahvusvahelisi transporditeenuseid ning VKEde arengut, ei tohiks liikmesriigid kohaldada sellist nõuet piiriüleste veotoimingute, sealhulgas nende territooriumeid läbivate veotoimingute suhtes ega VKEdele.
- (19) Ilma et see piiraks riigiabireeglite kohaldamist, peaks liikmesriikidel olema võimalik luua halduslikke, rahalisi või tegevuslikke stiimuleid, et stimuleerida esmaste andmete kasutamist.

- (20) Teiseste andmete korral saab transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite arvutamiseks kasutada standardväärtusi või modelleeritud andmeid. Standardväärtused tuleks kehtestada ning modelleeritud andmeid tuleks välja töötada ja ajakohastada neutraalsel ja objektiivsel viisil, tuginedes usaldusväärsetele allikatele ja asjakohastele parameetritele. Andmebaasid ei tohiks sisaldada selliseid standardväärtusi, mis viiksid tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste struktuurse alahindamiseni võrreldes sarnaste teenuste kohta teada olevate tegelike väärtustega. Sellistel juhtudel ei tohiks kolmandate isikute andmebaasid tehnilise kvaliteedikontrolli järel positiivset hinnangut saada.
- (21) Tuleks luua kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste liidu põhiandmebaas (edaspidi „liidu põhiandmebaas“), et parandada kasvuhoonegaaside kohta käesoleva määruse kohaldamisel saadud andmete võrreldavust. Liidu põhiandmebaas peaks olema piisavalt üksikasjalik ja kajastama kogu liidu lõikes valdkondlikke, piirkondlikke ja riiklikke eripärasid ning sisaldama eraldi tabeleid iga transpordiliigi kohta. Komisjon peaks tagama liidu põhiandmebaasi korrapärase ajakohastamise ning hindama selle ajakohastamise vajadust igal aastal või sagedamini. Merelaevanduse andmed tuleks saada THETIS MRV andmebaasist ja asjakohasel juhul tuleks neid täiendada muude teabeallikatega, näiteks FuelEU andmebaasiga. Võttes aga arvesse kõnealuste standardväärtuste puhul liidus esinevaid valdkondlikke, piirkondlikke ja riiklikke eripärasid, tuleks lubada kasutada muid asjakohaseid, kolmandate isikute hallatavaid andmebaase ja andmestikke, tingimusel et nende suhtes tehakse liidu tasandil tehniline kvaliteedikontroll.

- (22) Transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite mahukuse kindlaksmääramisel on vaja transpordi energiakandjate kasvuhoonegaaside heite koefitsiente, et tuletada hinnanguline kasvuhoonegaaside heide, mis kajastab n-ö allikast ratasteni kasutatava energia kogust. Seega tuleks luua transpordi energiakandjate kasvuhoonegaaside heite standardkoefitsientide keskne liidu andmebaas (edaspidi „liidu keskne andmebaas“), et tagada sisendandmete võrreldavus ja kvaliteet.
- (23) Elektrikasutusega seotud heite kvantifitseerimisel tuleks soodustada asukohapõhist lähenemisviisi, tingimusel et erinevate liikmesriikide kohta on kättesaadavad ajakohastatud ja täpsed heite mahukuse väärtused. Võiks kohaldada turupõhist lähenemisviisi, juhul kui see on asjakohane ja piisavalt arenenud ning tingimusel, et EN ISO standardi J lisas sätestatud kriteeriumid on täidetud.
- (24) Liidu põhiandmebaas ja liidu keskne andmebaas peaksid sisaldama liidu poolt või liidu huvides rahvusvahelisel tasandil kokku lepitud standardväärtusi, kui need on kättesaadavad ja asjakohased. Võttes arvesse kõiki liidu valdkondlikke, piirkondlikke ja riiklikke eripärasid, tuleks liidu põhiandmebaasis ja liidu keskses andmebaasis kajastada sõidukitüüpe ja transpordi energiakandjaid, mida liidus, olgu siis mõnes liikmesriigis või kõigis liikmesriikides, tavaliselt kasutatakse. Samuti tuleks liidu põhiandmebaasis ja liidu keskses andmebaasis kajastada eri liikmesriikide eripära.

- (25) Liidu põhiandmebaasi ja liidu keskse andmebaasi väljatöötamise ja haldamise ning kolmandate isikute hallatavate andmebaaside ja andmestike tehnilise kvaliteedikontrolliga peaks tegelema liidu tasandil tegutsev neutraalne ja pädev asutus. Arvestades Euroopa Keskkonnaameti vastutusala, saab tema kõige paremini pakkuda vajalikku tehnilist abi käesoleva määruse asjaomaste sätete nõuetekohaseks rakendamiseks. Vajaduse korral tuleks kõnealuses töös muu hulgas tugineda muude valdkondlike liidu asutuste panustele ja kõnealused asutused peaksid seda tööd toetama kooskõlas liidu õigusega. Vajaduse korral peaks liikmesriikidel olema võimalik anda komisjonile oma täiendav ja vabatahtlik panus.
- (26) Peaks olema võimalik kasutada modelleeritud andmeid, kui need põhinevad mudelil, mis on loodud vastavalt käesolevas määruses osutatud ühisele metoodikale, ja kui see on asjakohane, käesoleva määruse muudele sätetele, milles käsitletakse teiseste andmete ja arvutusvahendite kasutamist.

- (27) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/757⁹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/87/EÜ¹⁰ nõutakse vastavalt laevade ja õhusõidukite kasvuhoonegaaside heite andmete kogumist, mõõtmist, arvutamist ja neist iga-aastast teatamist. Määrus (EL) 2015/757 ja direktiiv 2003/87/EÜ täiendavad teataval määral käesolevat määrust, eelkõige transporditeenuste heite kvantifitseerimisel sisendina kasutatavate põletatud kütuse andmete koostamise asjus seoses läbitud vahemaaga või veetud lasti kogusega. Lisaks peaks olema võimalik kasutada transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite väljaselgitamiseks sisendandmeid, mis on saadud muude õigusraamistike, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2019/631¹¹,

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/757, mis käsitleb meretranspordist pärit kasvuhoonegaaside heitkoguste seiret, aruandlust ja kontrolli ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 123, 19.5.2015, lk 55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/757/oj>).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/631, millega kehtestatakse uute sõiduautode ja uute väikeste tarbesõidukite CO₂- heite normid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 443/2009 ja (EL) nr 510/2011 (ELT L 111, 25.4.2019, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/631/oj>).

(EL) 2019/1242¹², (EL) 2023/1805¹³ ja (EL) 2023/2405¹⁴ rakendamisel. Arvestades, et on asjakohane viidata kõigis asjakohastes transpordialastes liidu õigusaktides ühisele standardile, peaks komisjon püüdma tagada käesoleva määruse kooskõla ja järjepidevuse kehtivate liidu õigusaktide ja tulevaste algatustega. Eelkõige peaks komisjon tulevastes algatustes ja teistes õigusaktides püüdma nõuda, et transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite liigendatud arvestus põhineks käesolevas määruses osutatud ühisel meetodikal.

- (28) Selleks et hõlbustada täpsete andmete kogumist, seejärel arvutuste tegemist ja esmaste andmete kasutamist VKEde poolt, tuleks selliste tulevaste seadusandlike ettepanekute kontekstis, mis on seotud sõidukiandmetele juurdepääsuga, kaaluda sõidukisisestele andmetele juurdepääsu võimaldamist.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1242, millega kehtestatakse uute raskeveokite CO₂-heite normid ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 595/2009 ja (EL) 2018/956 ning nõukogu direktiivi 96/53/EÜ (ELT L 198, 25.7.2019, lk 202, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1242/oj>).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/1805, mis käsitleb taastuvkütuste ja vähese süsinikuheitega kütuste kasutamist meretranspordis ning millega muudetakse direktiivi 2009/16/EÜ (ELT L 234, 22.9.2023, lk 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1805/oj>).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2405, milles käsitletakse võrdsete võimaluste tagamist säästva lennutranspordi jaoks (algatus „ReFuelEU Aviation“) (ELT L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

- (29) Hõlbustamaks käesoleva määruise rakendamist ja piiramaks arvutuste keerukust, vähendades samal ajal haldus- ja finantskoormust, peaks komisjon pakkuma lihtsustatud, tasuta, avalikult kättesaadavat ja kergesti kasutatavat internetipõhist arvutusvahendit, mis oleks välja töötatud spetsiaalselt mikro-, väikeste ja keskmise suurusega veoettevõtjate jaoks. Selle kasutamisel arvutuste õigsuse tagamiseks tuleks kõnealune arvutusvahend töötada välja kooskõlas käesolevas määruises sätestatud ühise metoodikaga. Arvutusvahend peaks hõlbustama esmastel andmetel põhinevaid arvutusi ning võimaldama kasutada asjakohaseid teiseid andmeid, sealhulgas kasvuhoonegaaside heite koefitsiente, ja kui need on olemas, kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtusi, mis on saadud käesoleva määruise alusel tunnustatud andmebaasidest. Selle juurde peaks kuuluma käsiraamat, mis aitab käesolevat määrust rakendada ja milles selgitatakse, kuidas arvutusvahend toimib. Arvutusvahendit tuleks korrapäraselt ajakohastada. Selle kaudu peaks käsitlema teabeahelas esinevaid andmelünki, edendama kasvuhoonegaaside heite ühtset arvestamist kõige tüüpilisemate transporditeenuste puhul, suurendama andmete läbipaistvust ja võrreldavust ning aitama suurendada teadlikkust käesoleva määruise kohasest kasvuhoonegaaside heite arvutamisest ja stimuleerima sellist arvutamist.
- (30) On asjakohane määrata kasvuhoonegaaside heite väljundandmete esitamiseks kindlaks ühtsed mõõdikud, mis on nende andmete võrreldavuse aluseks ja võimaldavad eri transporditeenuseid üksteisega päriselt võrrelda. Ühtsed mõõdikud peaksid samuti võimaldama andmete pakkujal teavet selgelt edastada ja andmete vastuvõtjal sellest teabest täpselt aru saada.

- (31) Mis tahes liigendatud teave transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite kohta, mis avaldatakse kolmandale isikule äri- või regulatiivsetel eesmärkidel kooskõlas käesoleva määrusega, peaks igal juhul ja väljapaistvalt sisaldama väljundandmeid, mis on koostatud vastavalt käesolevas määruses sätestatud transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamise erinormidele. Kui see on asjakohane, võib lisada täiendavaid andmeelemente, mida kasutatakse muudel kui käesolevas määruses kindlaks määratud eesmärkidel.
- (32) Teabe avaldamine kasvuhoonegaaside heite kohta enne transporditeenuse osutamist on ülioluline selleks, et soodustada avaliku sektori asutuste, ettevõtjate ja tarbijate teadlikku otsustusprotsessi, ning see mõjutab ametiasutuste tehtavaid riigihankeid ning kõnealuseid transporditeenuseid turul pakkuvate ja korraldavate transpordi- ja sõlmepunktiüksuste äriotsuseid. Seepärast tuleks võimaluse korral enne transporditeenuse osutamist avalikustada teave konkreetse transporditeenusega seotud kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta. Siiski peaks olema võimalik avalikustada teavet kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta pärast transporditeenuse osutamist, eelkõige juhul, kui ettevõtjatevahelise teabevahetuse jaoks on vaja üksikasjalikumat teavet, eeskätt logistikaahelate ja alltöövõtusahete kontekstis, või esmaste andmete kasutamise eesmärgil.

- (33) Selleks et tõendada käesolevas määruses sätestatud nõuete järgimist, peaksid transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite kohta väljundandmeid arvutada ja avalikustada transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad suutma esitada tõendeid väljundandmete põhjendamiseks. Kõnealused tõendid tuleks esitada vastavalt EN ISO standardis sätestatud normidele, mis käsitlevad aruandlust transporditeenuse tasandil, ning need peaksid olema kättesaadavad pädeva asutuse, näiteks kohtu taotlusel või muu kolmanda isiku taotlusel, kui kohaldatakse eraldi õiguslikke või lepingulisi kohustusi.
- (34) Välja arvatud juhul, kui kohaldatakse eraldi kokku lepitud korda, ei tohiks andmevahendajat, kes kogub transpordi- ja sõlmpunktiüksustelt või muudelt asjaomastelt füüsilistelt või juriidilistelt isikutelt teavet transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite kohta ja avalikustab selle turul, pidada vastutavaks, kui see teave ei vasta transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamise ja tõendamise või arvutusvahendite sertifitseerimisega seotud nõuetele, mis on sätestatud käesolevas määruses. Andmevahendaja peaks siiski püüdma vältida ebatäpse või väärteabe avalikustamist ning järgima käesolevas määruses sätestatud kasvuhoonegaaside heite väljundandmete, teabeedastuse ja läbipaistvuse norme. Lisaks peaks andmevahendaja avaldama kõnealuse teabe allika, et asjaomane teabe esitaja oleks võimalik kindlaks teha.

- (35) Välised arvutusvahendid, mida kolmas isik pakub turul laiemaks äriliseks ja mitteäriliseks kasutuseks, võivad hõlbustada transporditeenuste kasvuhooonegaaside heite arvestust ning seega toetada selle laiemat kasutuselevõttu rohkemate sidusrühmade poolt. Välised arvutusvahendid peaks olema sertifitseeritud, et tagada nende vastavus käesoleva määruse nõuetele, eelkõige seoses ühise metoodika ja asjakohaste sisendandmete kasutamisega.

- (36) Nõuetekohaselt kavandatud süsteem, mille abil tõendatakse turul avalikustatud kasvuhoonegaaside heite väljundandmete ja nende aluseks olevate arvutusprotsesside vastavust käesolevas määruses sätestatud nõuetele, peaks märkimisväärselt suurendama usku nende andmete usaldusväärsusesse ja täpsusesse. Täpsemalt tuleks selles, olenemata asjaolust, kas tegemist on ühekordse või liiniveoga, sätestada üksikasjalikud tõendamistingimused, sealhulgas asjakohane kontrollide sagedus, samuti menetluskord, võttes seejuures asjakohaselt arvesse asjaomaste transporditeenuste laadi ja ulatust ning vajadust vältida ebaproportsionaalset halduskoormust. Transpordi- ja sõlmpunktiüksustel ning andmevahendajatel, kes on edukalt läbinud vastavushindamise, peaks olema õigus saada vastavustõend, mida tunnustatakse kogu liidus. Esmaste andmete kasutamisel tuleks seda vastavustõendil märkida, eelkõige selleks, et motiveerida kõiki üksusi, keda käesolev määrus puudutab, koguma ja kasutama esmaseid andmeid. Väljundandmete tõendamine peaks hõlmama nende väljundandmete võrreldavust, sealhulgas seoses vahemaa arvutamise, mille puhul tuleks kontrollida suuringjoonest ja lühimast võimalikust vahemaast kõrvalekaldumiste vastavust EN ISO standardile.

- (37) Tõendamisega seotud halduskoormus võib olla väiksemate ettevõtjate jaoks ebaproportsionaalselt suur ja seetõttu tuleks seda vältida. Seepärast tuleks VKEd tõendamisega seotud nõuetest vabastada, välja arvatud juhul, kui need VKEd soovivad saada vastavustõendit. Lisaks peaksid suurettevõtjad võtma arvesse proportsionaalsuse põhimõtet, kui nad kaaluvad väärtusahela partneritelt, eelkõige VKEdelt vastavustõendamise nõudmist.

- (38) Transpordisektorit puudutavates liidu õigusaktides on juba kehtestatud normid heitkoguste tõendamise nõuete kohta, eeskätt merendussektori puhul määrustes (EL) 2015/757 ja (EL) 2023/1805 ning lennundussektori puhul direktiivis 2003/87/EÜ. Halduskoormuse vähendamiseks tuleks kõnealuste õigusaktide alusel akrediteeritud tõendajaid käsitada sektoris, kus nad tegutsevad, tõendamistoimingute tegemise eesmärgil käesoleva määruse alusel akrediteeritud tõendajatena, tingimusel et nad teavitavad määratud riiklikke asutusi oma kavatsusest teha selliseid toiminguid ka käesoleva määruse alusel.
- Vastavushindamisasutused peaksid olema sõltumatud ja pädevad juriidilised isikud, kelle on akrediteerinud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008¹⁵ kohaselt loodud riiklikud akrediteerimisasutused. Määrust (EÜ) nr 765/2008, milles käsitletakse vastavushindamisasutuste akrediteerimist, kohaldatakse horisontaalselt, sealhulgas määruste (EL) 2015/757 ja (EL) 2023/1805 ning direktiivi 2003/87/EÜ alusel akrediteeritud tõendajate ja käesoleva määruse alusel akrediteeritud vastavushindamisasutuste suhtes. Määruses (EÜ) nr 765/2008 käsitletakse ka olukordi, kus riiklikel akrediteerimisasutustel on õigus võtta asjakohaseid meetmeid, kui vastavushindamisasutus ei ole enam pädev teatavat vastavushindamistoimingut tegema või on raskelt rikkunud oma kohustusi.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise nõuded ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/765/oj>).

- (39) Kui transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite liigendatud väljundandmeid on juba tõendatud erinormide kohaselt, mis on sätestatud muudes liidu õigusaktides, sealhulgas merendussektori puhul määruses (EL) 2015/757 ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides või määruses (EL) 2023/1805 ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ning lennundussektori puhul direktiivis 2003/87/EÜ ja selle alusel vastu võetud rakendusaktides, tuleks kõnealused andmed lugeda käesoleva määruse kohaselt tõendatuks.

- (40) Selleks et võimaldada käesoleva määruse tõhusat toimimist ja täiendada seda vajaduse korral täiendavate normidega, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et hinnata EN ISO standardi muudatust ning vajaduse korral keelata tulevaste muudatuste kohaldamine, hinnata ja jätta välja teatavaid ühise metoodika elemente, kohandada kasvuhoonegaaside heite väljundandmete ühtseid mõõdikuid ning kehtestada vastavushindamisasutuste akrediteerimiseks lisameetodeid ja -kriteeriume. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes¹⁶ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

¹⁶ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj).

- (41) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused üksikasjalike sätete kehtestamiseks seoses taotlustega Euroopa Standardikomiteele muuta EN ISO standardit, ühise metoodika selgitamisega, kolmandate isikute andmebaaside tehnilise kvaliteedikontrolli tegemise normide ja tingimuste kehtestamisega, ELi arvutusvahendi loomisega, väliste arvutusvahendite sertifitseerimisega ja väljundandmete tõendamiseega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹⁷.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (42) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt stimuleerida avaliku sektori asutuste, ettevõtjate ja tarbijate käitumise muutumist, vähendamaks transporditeenuste kasvuhoonegaaside heidet transporditeenustealaste võrreldavate ja usaldusväärsete kasvuhoonegaaside heite andmete kasutuselevõtu ja kasutamise kaudu, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, ilma et sellega kaasneks oht tekitada siseturul haldustõkkeid, mis põhjustavad tööstusele lisakulusid ja halduskoormust, küll aga saab seda käesolevas määruses sätestatud transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamise ühise meetodika ühtlustava mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse õigusnormid liidu territooriumil algavate või lõppevate transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvestuse kohta, kui liigendatud teavet nimetatud heite kohta arvutatakse ja avalikustatakse lepingu alusel või vabatahtlikult ärielistel eesmärkidel või kui selline arvutamine ja avalikustamine on nõutav kohaldatava liidu või liikmesriigi õigusega.

Käesolevat määrust kohaldatakse järgmiste isikute suhtes:

- a) veoettevõtjad, transporditeenuste korraldajad ja sõlmpunktide käitajad;
- b) andmevahendajad;
- c) arvutusvahendite arendajad;
- d) kolmandate isikute andmebaaside arendajad ning
- e) vastavushindamisasutused.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kasvuhoonegaas“ – atmosfääri nii looduslikku kui ka inimtekkelist päritolu gaasiline koostisosa, mis neelab ja kiirgab kiirgust maapinna, atmosfääri ja pilvede kiiratava infrapunakiirguse spektri konkreetsetel lainepikkustel;
- 2) „kasvuhoonegaaside heide“ – kasvuhoonegaaside paiskamine atmosfääri väljendatuna süsinikdioksiidi ekvivalendi massina;
- 3) „kasvuhoonegaaside heite arvestus“ – toimingud, mida tehakse kasvuhoonegaaside heite kvantifitseerimiseks mõõtmiste ja arvutuste abil ning selle kohta andmete esitamiseks;
- 4) „transporditeenus“ – kauba või reisija vedu lähtekohast sihtkohta; transporditeenus võib hõlmata üht või mitut veoahela elementi, mis nõuavad nii veo- kui ka sõlmpunktitoiminguid;
- 5) „veotoiming“ – sõiduki käitamine reisijate ja/või kauba veoks;
- 6) „sõlmpunktitoiming“ – toiming kauba või reisijate viimiseks läbi sõlmpunkti;

- 7) „veoahel“ – kauba või reisijaga (reisijaterühmaga) seotud veoelementide jada, mis koosvõetuna kujutab endast kauba või reisija (reisijaterühma) liikumist lähtekohast sihtkohta;
- 8) „veoahela element“ – veoahela lõik, milles kaupa või reisijat (reisijaterühma) veetakse ühe sõidukiga või milles kaup või reisija (reisijaterühm) liigub läbi ühe sõlmpunkti;
- 9) „esmased andmed“ – protsessi või tegevuse kvantifitseeritud väärtus, mis on saadud otsese mõõtmise või otsestel mõõtmistel põhineva arvutuse tulemusel;
- 10) „teisesed andmed“ – kas modelleeritud andmed või standardväärtused, mis ei vasta esmaste andmete nõuetele, sealhulgas andmebaasidest ja avaldatud kirjandusest pärit andmed, riiklikest inventuuridest saadud kasvuhoonegaaside heite koefitsientide standardväärtused, arvutatud andmed, hinnangud või muud representatiivsed andmed ning lähendprotsessidest või -hinnangutest saadud andmed;
- 11) „transporditeenuse korraldaja“ – üksus, kes osutab transporditeenuseid, mille raames veoahela mõne elemendi käitamiseks sõlmitakse allhankeleping ühe või mitme üksusega, kes neid käitavad;
- 12) „veoettevõtja“ – üksus, kes teeb veotoiminguid, mis hõlmavad kauba- või reisijatevedu või mõlemat;
- 13) „sõlmpunkti käitaja“ – üksus, kes teeb kauba- või reisijatevedu hõlmavaid sõlmpunktitoiminguid;

- 14) „transpordi- ja sõlmpunktiüksused“ – transporditeenuse korraldaja, veoettevõtja ja sõlmpunkti käitaja;
- 15) „andmevahendaja“ – juriidiline või füüsiline isik, kes annab teavet liidu territooriumil algavate või lõppevate transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite kohta, kuid kes ei osuta ega korralda neid teenuseid;
- 16) „mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad“ või „VKEd“ – komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ¹⁸ osutatud mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad;
- 17) „standardväärts“ – avaldatud allikast saadud teisene andmeväärts, mida kasutatakse vaikeväärtusena esmaste või modelleeritud andmete puudumise korral;
- 18) „energiakandja“ – aine või nähtus, mida saab kasutada mehaanilise töö või soojuse tootmiseks või keemiliste või füüsikaliste protsesside teostamiseks;
- 19) „modelleeritud andmed“ – teisesed andmed, mille koostamiseks on kasutatud mudelit, sealhulgas arvutusvahendi kaudu pakutavat mudelit, milles võetakse arvesse veo- või sõlmpunktitoimingu esmaseid andmeid ja/või nende toimingute kasvuhoonegaaside heitega seotud parameetreid;

¹⁸ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).

- 20) „väljundandmed“ – transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite liigendatud andmed, mille koostamiseks on kasutatud käesolevas määruuses sätestatud ühist metoodikat ja sisendandmeid;
- 21) „sõiduk“ – reisijate või kaupade või mõlema vedamise vahend kõigi transpordiliikide puhul;
- 22) „kasvuhoonegaase tekitav tegevus“ – tegevus, mis põhjustab kasvuhoonegaaside heidet;
- 23) „kasvuhoonegaase tekitava tegevuse andmed“ – kasvuhoonegaase tekitava tegevuse kvantitatiivne mõõt;
- 24) „kasvuhoonegaaside heite mahukus“ – koefitsient, mis seob konkreetsed kasvuhoonegaase tekitava transpordi- või sõlmpunktitegevuse kasvuhoonegaaside heitega;
- 25) „kasvuhoonegaaside heite koefitsient“ – koefitsient, mis seob kasvuhoonegaase tekitava tegevuse andmed kasvuhoonegaaside heitega;
- 26) „allikast ratasteni tekkiv kasvuhoonegaaside heide“ – heide, mis kajastab sõidukite kasutamisest ja transpordisõlmede käitamisest ning nende teenuste jaoks energiaga varustamisest tulenevat kasvuhoonegaaside mõju;
- 27) „arvutusvahend“ – rakendus, mudel või tarkvara, mis võimaldab automaatselt arvutada transporditeenuse kasvuhoonegaaside heidet;

- 28) „väline arvutusvahend“ – arvutusvahend, mida pakub turul kolmas isik laialdaseks äriliseks või mitteäriliseks kasutuseks;
- 29) „süsinikdioksiidi ekvivalent (CO₂e)“ – ühik, mille abil võrreldakse kasvuhoonegaasi kiirgussundi süsinikdioksiidi kiirgussunniga;
- 30) „vastavushindamisasutus“ – määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 2 punktis 13 määratletud vastavushindamisasutus.

II peatükk

Ühine meetodika

Artikkel 3

Transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamise ühine meetodika

1. Transporditeenuste kasvuhoonegaaside heide arvutatakse järgmisel standardil põhineva ühise meetodika alusel: EN ISO 14083:2023 „Kasvuhoonegaasid. Veoahela toimingutest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguse määramine ja aruandlus“ (edaspidi „EN ISO standard“), selle ajakohastatud versiooni tähenduses käesolevas peatükis täpsustatud kujul.
2. Hiljemalt ... [36 kuud pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva] hindab komisjon EN ISO standardi mis tahes komponendi kohandamise vajadust.

3. Komisjon võib omal algatusel või liikmesriigi taotlusel algatada vastavuskontrolli, et hinnata EN ISO standardi mis tahes muudatust.
4. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 võtab komisjon kooskõlas käesoleva määruse artikliga 17 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat määrust, määrates kindlaks EN ISO standardi või selle käesoleva artikli lõikes 2 osutatud komponendi muudatused, mis tekitavad ilmse ohu, et need ei vasta käesoleva määruse ja muu kohaldatava liidu õiguse, eelkõige määruse (EL) 2021/1119 eesmärkidele, ning mida seetõttu ei kohaldata.
5. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et taotleda Euroopa Standardikomiteelt EN ISO standardi muutmist käesoleva artikli lõikes 2 ette nähtud hindamise ja käesoleva artikli lõikes 3 ette nähtud vastavuskontrolli tulemuste põhjal. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse üksikasjalikud reeglid, et selgitada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ühist metoodikat ning tagada selle ühetaoline rakendamine turul seoses lähenemisviisiga, mida kasutatakse selleks, et määrata kindlaks asjakohased heitega seotud parameetrid kasvuhoonegaaside heite arvutamiseks enne transporditeenuse osutamist ning vajaduse korral sätestada muud tehnilised parameetrid, mis on seotud kasvuhoonegaaside heite jaotamise või andmeelementide koondamisega ja mida ei ole kõnealuses ühises metoodikas sõnaselgelt selgitatud. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

III peatükk

Sisendandmed ja nende allikad

Artikkel 4

Esmaste ja teiseste andmete kasutamine

1. Transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad eelistavad transporditeenuste kasvuhoonegaaside heite arvutamisel esmaste andmete kasutamist.

Liikmesriik võib sätestada, et esmaste andmete kasutamine on kohustuslik tema territooriumil toimuvate veotoimingute puhul, mida teevad transpordi- ja sõlmpunktiüksused, mille töötajate arv ületab riigisiseses õiguses kehtestatud konkreetse künnise ning kui transporditeenus algab ja lõpeb tema territooriumil. Liikmesriik ei kohalda sellist nõuet piiriüleste veotoimingute, sealhulgas tema territooriumi läbivate veotoimingute suhtes ega VKEdele.

2. Ilma et see piiraks riigiabireeglite kohaldamist, võivad liikmesriigid luua halduslikke, rahalisi või tegevuslikke stiimuleid, et stimuleerida esmaste andmete kasutamist.
3. Teiseste andmete kasutamine transporditeenuse kasvuhooonegaaside heite arvutamiseks on lubatud järgmistel tingimustel:
 - a) kui kasvuhooonegaaside heite mahukuse standardväärtused saadakse järgmistest allikatest:
 - i) kasvuhooonegaaside heite mahukuse standardväärtuste liidu põhiandmebaas (edaspidi „liidu põhiandmebaas“), millele on osutatud artiklis 5, või
 - ii) kasvuhooonegaaside heite mahukuse standardväärtuste andmebaasid ja andmestikud, mida haldavad kolmandad isikud kooskõlas artikliga 6;
 - b) kui transpordi energiakandjate kasvuhooonegaaside heite koefitsientide standardväärtused saadakse kasvuhooonegaaside heite koefitsientide standardväärtuste kesksest liidu andmebaasist (edaspidi „liidu keskne andmebaas“), millele on osutatud artiklis 7;
 - c) kui modelleeritud andmed põhinevad mudelil, mis on loodud vastavalt artikli 3 lõikes 1 osutatud ühisele metoodikale, ja kui see on asjakohane, käesoleva lõike punktides a ja b sätestatud teiseste andmete kasutamise tingimustele ning artiklites 8 ja 11 sätestatud arvutusvahendite kasutamist käsitlevatele sätetele.

Kui transpordi- ja sõlmpunktiüksused teevad konkreetse transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite eelarvutuse, võivad nad kooskõlas ühise metoodikaga kasutada kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtusi, mis on tuletatud eelarvutusele eelnenud aastal samade üksuste poolt osutatud sarnaste omadustega transporditeenuse esmastest andmetest.

4. Kui transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad kasutavad sisendandmetena esmaseid andmeid, mida on juba kasutatud väljundandmete koostamiseks, mille on muude liidu õigusaktide alusel tõendanud artiklis 16 osutatud akrediteeritud asutus, ei pea artikli 12 lõikes 1 osutatud tõendamise käigus käsitlema arvutamisel kasutatud sisendandmete allikaid, nagu on osutatud artikli 13 lõike 2 punktis b.
5. Tarbitud elektrist tuleneva kasvuhoonegaaside heite arvutamisel võivad transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad otsustada kasutada asukohapõhiste teiseste andmete asemel turupõhist lähenemisviisi, kui EN ISO standardi J lisas sätestatud tingimused on täidetud.

Artikkel 5

Kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste liidu põhiandmebaas

1. Komisjon loob Euroopa Keskkonnaameti tehnilise abiga ning vajaduse korral liikmesriikide täiendava ja vabatahtliku panusega liidu põhiandmebaasi hiljemalt ... [42 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Komisjon püüab lisada liidu põhiandmebaasi liidu mõnes liikmesriigis või kõigis liikmesriikides tavaliselt kasutatavate sõidukitüüpide kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtused.
2. Liidu põhiandmebaasi lisatakse liidu poolt või liidu huvides rahvusvahelisel tasandil kokku lepitud kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtused, kui need on kättesaadavad ja asjakohased.
3. Liidu põhiandmebaas sisaldab eraldi tabelit iga transpordiliigi kohta, eelkõige merelaevanduse kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste kohta. Merelaevanduse andmed tuletatakse THETIS-MRV andmebaasi põhjal ja asjakohasel juhul täiendatakse neid muude teabeallikatega, näiteks määruse (EL) 2023/1805 artikli 19 lõike 1 kohaselt loodud FuelEU andmebaasiga.

4. Kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste kindlaksmääramisel teeb komisjon järgmist:
- a) kohaldab artikli 3 lõikes 1 osutatud ühises metoodikas ette nähtud asukohapõhist lähenemisviisi ja võtab asjakohasel juhul arvesse eri liikmesriikide eripära;
 - b) võtab arvesse kasvuhoonegaaside heite koefitsiente, mis on kindlaks määratud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001¹⁹.
5. Komisjon tagab Euroopa Keskkonnaameti tehnilise abiga vastavalt lõikele 1 liidu põhiandmebaasi haldamise, korrapärase ajakohastamise, pideva arendamise ja asjakohase turvalisuse taseme, võttes arvesse tehnika taseme arengut transpordisektoris ja uusi metodoloogilisi lähenemisviise kasvuhoonegaaside heite arvutamiseks. Komisjon tagab liidu põhiandmebaasi kooskõla ja järjepidevuse kehtivate liidu õigusaktidega. Komisjon hindab vähemalt kord aastas liidu põhiandmebaasi ajakohastamise vajadust.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

Kui liidu põhiandmebaasis sisalduvaid kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtusi ajakohastatakse, teeb komisjon põhjendamatu viivitusega ajakohastatud standardväärtused üldsusele kättesaadavaks. Transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad kasutavad uusimaid kättesaadavaid andmeid, et arvutada ja avalikustada oma kasvuhoonegaaside heidet käsitlev teave 18 kuu jooksul alates ajakohastatud standardväärtuste üldsusele kättesaadavaks tegemise kuupäevast.

Kohustust kasutada teises lõigus osutatud ajakohastatud standardväärtusi kohaldatakse üksnes uute väljundandmete suhtes, mis arvutatakse ja avaldatakse pärast ajakohastust, ilma et oleks vaja juba avaldatud teavet tagasiulatuvalt muuta.

6. Üldsusele tagatakse kõigis liidu institutsioonide ametlikes keeltes tasuta juurdepääs liidu põhiandmebaasile kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtustega tutvumiseks või nende kasutamiseks.

Artikkel 6

Kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste andmebaasid ja andmestikud, mida haldavad kolmandad isikud

1. Kolmanda isiku andmebaasi või andmestiku arendaja esitab komisjonile taotluse kõnealuses andmebaasis või andmestikus sisalduvate kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste tehnilise kvaliteedikontrolli tegemiseks. Komisjon hindab taotlust, viies Euroopa Keskkonnaameti tehnilise abiga läbi tehnilise kvaliteedikontrolli kooskõlas käesoleva määruse artikli 3 lõikes 1 sätestatud ühise metoodikaga.

2. Teiseste andmete tuletamiseks kooskõlas artikli 4 lõike 3 punkti a alapunktiga ii kasutatakse üksnes kolmandate isikute kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste andmebaase ja andmestikke, mis on saanud käesoleva artikli lõike 1 kohaselt positiivse hinnangu. Komisjon avaldab ajakohastatud loetelu kolmandate isikute hallatavatest kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtuste andmebaasidest, millele ta on andnud positiivse hinnangu, ja haldab seda loetelu. Kõnealune ajakohastatud loetelu tehakse üldsusele kättesaadavaks spetsiaalsel veebisaidil.
3. Lõikes 1 sätestatud tehnilise kvaliteedikontrolli kohustust hakatakse kohaldama alates ... [12 kuud pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva]. Lõike 2 kohaselt antud positiivne hinnang kehtib kaks aastat.
4. Hiljemalt ... [48 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse üksikasjalikud reeglid ja tingimused käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tehnilise kvaliteedikontrolli läbiviimiseks ning tingimused käesoleva artikli lõike 2 kohaseks positiivse hinnangu andmiseks. Rakendusaktides määratakse kindlaks tehnilise kvaliteedikontrolli tegemise ajakava. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 7

Kasvuhoonegaaside heite koefitsientide standardväärtuste keskne liidu andmebaas

1. Komisjon loob Euroopa Keskkonnaameti tehnilise abiga ning vajaduse korral liikmesriikide, asjaomaste sidusrühmade ja muude valdkondlike liidu asutuste täiendava ja vabatahtliku panusega liidu keskse andmebaasi hiljemalt ... [24 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]. Komisjon püüab liidu kesksesse andmebaasi lisada liidu mõnes liikmesriigis või kõigis liikmesriikides tavaliselt kasutatavate transpordi energiakandjate kasvuhoonegaaside heite koefitsientide standardväärtused.
2. Kasvuhoonegaaside heite koefitsientide standardväärtuste kindlaksmääramisel kohaldab komisjon artikli 3 lõikes 1 osutatud ühises metoodikas ette nähtud asukohapõhist lähenemisviisi ja võtab asjakohasel juhul arvesse eri liikmesriikide eripära.

Ilma et see piiraks käesoleva lõike esimese lõigu kohaldamist, võtab komisjon arvesse kasvuhoonegaaside heite koefitsiente, mis on kindlaks määratud kooskõlas direktiiviga (EL) 2018/2001.
3. Liidu kesksesse andmebaasi lisatakse liidu poolt või liidu huvides rahvusvahelisel tasandil kokku lepitud kasvuhoonegaaside heite koefitsientide standardväärtused, kui need on kättesaadavad ja asjakohased.

4. Komisjon tagab Euroopa Keskkonnaameti tehnilise abiga vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 liidu keskse andmebaasi haldamise, korrapärase ajakohastamise, pideva arendamise ja asjakohase turvalisuse taseme, võttes arvesse artikli 3 lõikes 1 osutatud standardi mis tahes komponendi kohandamise vajadust, tehnika taseme arengut transpordisektoris ja uusi metodoloogilisi lähenemisviise kasvuhooonegaaside heite arvutamiseks. Komisjon tagab liidu keskse andmebaasi kooskõla ja järjepidevuse kehtivate liidu õigusaktidega.

Kui liidu keskses andmebaasis sisalduvaid kasvuhooonegaaside heite koefitsientide standardväärtusi ajakohastatakse, teeb komisjon põhjendamatu viivitusega ajakohastatud väärtused üldsusele kättesaadavaks. Transpordi- ja sõlmfunktiüksused ning andmevahendajad kasutavad uusimaid kättesaadavaid andmeid, et arvutada ja avalikustada oma kasvuhooonegaaside heidet käsitlev teave 18 kuu jooksul alates ajakohastuse üldsusele kättesaadavaks tegemise kuupäevast.

Kohustust kasutada teises lõigus osutatud ajakohastatud standardväärtusi kohaldatakse üksnes uute väljundandmete suhtes, mis arvutatakse ja avaldatakse pärast ajakohastust, ilma et oleks vaja juba avaldatud teavet tagasiulatuvalt muuta.

5. Üldsusele tagatakse kõigis liidu institutsioonide ametlikes keeltes tasuta juurdepääs liidu kesksele andmebaasile transpordi energiakandjate kasvuhooonegaaside heite koefitsientide standardväärtustega tutvumiseks või nende kasutamiseks.

Artikkel 8

ELi arvutusvahend

1. Hiljemalt ... [48 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega tagatakse, et veoettevõtjatele tehakse avalikult ja tasuta kättesaadavaks kasutajasõbralik ja lihtsustatud ELi arvutusvahend, mis hõlbustab esmastel andmetel põhinevaid arvutusi ja võimaldab kasutada kasvuhoonegaaside heite mahukuse standardväärtusi, kui need on kättesaadavad ja asjakohased, ning kasvuhoonegaaside heite koefitsiente kooskõlas artikli 4 lõike 3 punktidega a ja b ning mille eesmärk on toetada eelkõige mikro-, väikeseid ja keskmise suurusega veoettevõtjaid. ELi arvutusvahendit ajakohastatakse korrapäraselt. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Kui veoettevõtjad kasutavad väljundandmete koostamiseks ELi arvutusvahendit, ei pea artikli 12 lõikes 1 osutatud tõendamise käigus käsitlema tehtud arvutuste õigsust, nagu on osutatud artikli 13 lõike 2 punktis c.
3. Selleks et edendada EN ISO standardi laialdast kohaldamist veoettevõtjate, eelkõige VKEde poolt, lisatakse ELi arvutusvahendile käsiraamat, mis aitab VKEdel käesolevat määrust rakendada ja milles antakse selged juhised selle kohta, kuidas ELi arvutusvahendi funktsioone kasutada. Käsiraamat tehakse kättesaadavaks kõigis liidu institutsioonide ametlikes keeltes.

IV peatükk

Väljundandmed ja läbipaistvus

Artikkel 9

Väljundandmete koostamine transporditeenuse kasvuhoonegaaside heite kohta

1. Väljundandmete koostamiseks kasutatakse ühist metoodikat ja sisendandmeid kooskõlas artiklitega 3–7.
2. Väljundandmete koostamisel võib kasutada arvutusvahendeid. Välised arvutusvahendid peavad vastama artiklis 11 sätestatud nõuetele.
3. Väljundandmed hõlmavad vähemalt süsinikdioksiidi ekvivalendi (CO₂e) kogumassi transporditeenuse kohta ja vastavalt asjaomasele transporditeenuse liigile vähemalt ühte järgmistest ühtsetest mõõdikutest:
 - a) kaubaveo puhul CO₂e mass tonnkilomeetri või samaväärse ühiku kohta;
 - b) kaubaveo sõlmpunkti läbilaske puhul CO₂e mass tonni või samaväärse ühiku kohta;
 - c) reisijateveo puhul CO₂e mass reisijakilomeetri või samaväärse ühiku kohta;
 - d) reisijateveo sõlmpunkti läbilaske puhul CO₂e mass reisija või samaväärse ühiku kohta.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 17 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesoleva artikli lõikes 3 osutatud ühtsete mõõdikute loetelu.

Artikkel 10

Teabeedastus ja läbipaistvus

1. Transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad avalikustavad võimaluse korral väljundandmed enne transporditeenuse osutamist või transpordilepingu sõlmimist, tehes seda selgel ja üheselt mõistetaval viisil. Kui transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad avalikustavad väljundandmed, lisavad nad avalikustamisega kaasnevasse teadaandesse märkuse „Kasvuhoonegaaside heide arvatuna kooskõlas määrusega (EL) 2026/...“⁺ vähemalt ühes liidu institutsioonide ametlikus keeles ja võimaluse korral ka ühes selle liikmesriigi ametlikus keeles, mille territooriumil teenust osutatakse.
2. Transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad võivad otsustada esitada nähtavalt järgmise teabe:
- kas nende andmetele kohaldatakse artikli 12 lõikes 1 osutatud tõendamist;
 - kas nad on kasutanud väljundandmete arvutamiseks üksnes esmaseid andmeid;
 - kas nad on kasutanud artiklis 8 osutatud ELi arvutusvahendit.

⁺ Väljaannete talitus: palun sisestage teksti dokumendis ST 15614/25 (2023/0266(COD)) sisalduva määruse number.

3. Kui väljundandmed saab ja avalikustab andmevahendaja, kes ei arvuta heiteid eraldi korra alusel, kohaldatakse käesoleva artikli lõiget 1 ja artikli 9 lõiget 3. Väljundandmete avalikustamisel lisab andmevahendaja viite kõnealuste väljundandmete allikale.
4. Kui kasutatakse esmaseid andmeid, on transpordi- ja sõlmpunktiüksustel ning andmevahendajatel õigus teavitada sellest kolmandaid isikuid juhul, kui esmaste andmete kasutamine on kindlaks tehtud kooskõlas artiklites 12 ja 13 sätestatud tõendamisega.
5. Kasvuhoonegaaside heidet arvutavad transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad peavad suutma esitada tõendid selle kohta, kuidas väljundandmed koostati. Kõnealused tõendid esitatakse vastavalt artikli 3 lõikes 1 osutatud ühises metoodikas sätestatud nõuetele ning
 - a) need on artiklite 12 ja 13 kohaselt tehtava tõendamise aluseks;
 - b) need tehakse kättesaadavaks liidu või riigisisese õiguse alusel määratud pädeva asutuse taotluse korral või muu kolmanda isiku taotluse korral, kui kohaldatakse eraldi õiguslikke või lepingulisi kohustusi;

- c) kui tehakse artiklite 12 ja 13 kohane tõendamine, sisaldavad need viidet artikli 13 lõikes 6 osutatud vastavustõendile ja vastavustõendi koostanud vastavushindamisasutuse kontaktandmeid;
 - d) kui väljundandmete koostamiseks kasutatakse artikli 9 lõikes 2 osutatud välist arvutusvahendit, peavad need sisaldama viidet kõnealusele arvutusvahendile.
6. Lõikes 5 osutatud väljundandmed ja tõendid koostatakse selgel ja üheselt mõistetaval viisil vähemalt ühes liidu institutsioonide ametlikus keeles. Võimaluse korral tehakse need kättesaadavaks veebilingi, QR-koodi või nendega samaväärsel kujul.
7. Isikuandmeid töödeldakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679²⁰.
8. Kõik lõikes 5 osutatud väljundandmete ja tõendite vastuvõtjad võtavad meetmeid, et tagada kooskõlas käesoleva määrusega töödeldavate ja edastatavate asjakohaste äriandmete konfidentsiaalsus, ning tagada, et sellistele väljundandmetele ja tõenditele pääseb ligi ning neid töödeldakse ja avalikustatakse üksnes loa alusel.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

V peatükk

Täiendavad meetmed

Artikkel 11

Välise arvutusvahendite sertifitseerimine

1. Välised arvutusvahendid sertifitseerib artiklis 14 osutatud vastavushindamisasutus.
2. Välise arvutusvahendite arendajad esitavad taotluse artiklis 14 osutatud vastavushindamisasutusele, mis hindab välise arvutusvahendi vastavust artiklites 3–9 sätestatud nõuetele. Positiivse hinnangu korral annab vastavushindamisasutus välja tunnistuse selle kohta, et väline arvutusvahend vastab käesoleva määruse nõuetele. Tunnistus kehtib kaks aastat. Negatiivse hinnangu korral esitab vastavushindamisasutus taotlejale negatiivse hinnangu põhjenduse.
3. Vastavushindamisasutus peab ajakohastatud loetelu välistest arvutusvahenditest, mille ta on sertifitseerinud, ja arvutusvahenditest, mille sertifitseerimist ta on piiranud või mille sertifitseerimise ta on peatanud või kehtetuks tunnistanud. Ta teeb selle loetelu oma veebisaidil üldsusele kättesaadavaks ja edastab oma veebisaidi aadressi viivitamata komisjonile.

4. Komisjon avaldab oma ametlikul veebisaidil kergesti kättesaadava loetelu kõigist lõigete 1 ja 2 kohaselt sertifitseeritud välistest arvutusvahenditest ning lingi lõikes 3 osutatud veebisaitidele.
5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid väliste arvutusvahendite sertifitseerimise ja seotud vastavustunnistuse kohta, sealhulgas normid sertifitseerimise piiramise, uuendamise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VI peatükk

Kasvuhoonegaaside heite andmete ja arvutuste tõendamine

Artikkel 12

Tõendamise kohaldamisala

1. Artiklis 9 osutatud väljundandmete vastavust artiklites 3–9 sätestatud nõuetele tõendab artiklis 14 osutatud vastavushindamisasutus.

2. Lõiget 1 kohaldatakse heidet arvutavate transpordi- ja sõlmpunktiüksuste ning andmevahendajate, välja arvatud VKEdes suhtes. VKEd võivad läbida käesoleva määruse kohase tõendamise, kui nad esitavad selleks taotluse.

Artikkel 13

Tõendamistoimingud

1. Artiklis 14 osutatud vastavushindamisasutus tõendab heidet arvutavate transpordi- ja sõlmpunktiüksuste ning andmevahendajate avalikustatud väljundandmete usaldusväärsust, tõepärasust, nõuetelevastavust ja täpsust.
2. Vastavushindamisasutus tõendab avalikustatud väljundandmete vastavust artiklites 3–9 sätestatud nõuetele, tuginedes artikli 10 lõikes 5 osutatud tõenditele. Tõendamisel käsitletakse järgmist:
 - a) kasutatud arvutusmetoodika;
 - b) arvutuses kasutatud sisendandmete allikad;
 - c) tehtud arvutuse õigsus;
 - d) kasutatud ühtsed mõõdikud.
3. Kui kasutatakse väliseid arvutusvahendeid, võtab vastavushindamisasutus arvesse nende vastavaid vastavustunnistusi, millele on osutatud artikli 11 lõikes 2.

4. Kui tõendamise käigus tuvastatakse ebaõigeid arvutusi või artiklite 3–9 nõuetele mittevastavust, teavitab vastavushindamisasutus sellest põhjendamatu viivitusega asjaomaseid transpordi- ja sõlmpunktiüksusi ning andmevahendajaid. Seejärel parandavad kõnealused transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad arvutused või kõrvaldavad kõik nõuetele mittevastavused, et võimaldada tõendamise lõpuleviimist.
5. Transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad annavad vastavushindamisasutusele mis tahes lisateavet, mis võimaldab viimasel tõendamist teha. Vastavushindamisasutus võib tõendamise käigus teha kontrolli, et teha kindlaks andmete ja arvutuste usaldusväärsus.
6. Pärast tõendamise lõpetamist koostab vastavushindamisasutus asjakohasel juhul vastavustõendi, mis kinnitab, et väljundandmed vastavad käesolevas määruses sätestatud asjakohastele nõuetele ning täpsustab, kas transpordi- ja sõlmpunktiüksused ning andmevahendajad kasutavad esmaseid andmeid.
7. Asjaomane vastavushindamisasutus koostab käesoleva artikli kohase tõendamise läbinud transpordi- ja sõlmpunktiüksuste ning andmevahendajate ajakohastatud loetelu ja haldab seda. Vastavushindamisasutus edastab kõnealuse loetelu iga aasta 31. märtsiks komisjonile.

8. Juhul, kui väljundandmed on juba tõendatud muude liidu õigusaktide alusel, milles on sätestatud väljundandmete tõendamise erinormid ning millega tagatakse vastavus käesolevas määruses sätestatud nõuetele, loetakse sellised väljundandmed käesoleva artikli kohaselt tõendatuks.
9. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse üksikasjalikud normid, mis käsitlevad väljundandmete tõendamist ja selle asjakohast sagedust ning sellekohast vastavustõendit. Kõnealused normid sisaldavad sätteid, mis puudutavad artikli 10 lõikes 5 osutatud tõendeid ja artikli 10 lõikes 4 osutatud teavitusõigust, mis on seotud esmaste andmete kasutamisega. Kõnealuste normide kehtestamisel võtab komisjon asjakohaselt arvesse objektiivseid kriteeriume, sealhulgas asjaomase transporditeenuse laadi ja ulatust, mittevastavuse suhtelist riski ning vajadust vältida ebaproportsionaalset halduskoormust. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VII peatükk

Akrediteerimine

Artikkel 14

Vastavushindamisasutused

1. Vastavushindamisasutused akrediteeritakse artiklites 11, 12 ja 13 osutatud sertifitseerimis- või tõendamistoimingute tegemiseks.
2. Vastavushindamisasutus on sõltumatu transpordi- ja sõlmpunktiüksustest ning andmevahendajatest, mis taotlevad artiklites 11, 12 ja 13 osutatud sertifitseerimis- või tõendamistoimingute tegemist.
3. Vastavushindamisasutus, selle juhtkond ja sertifitseerimis- või tõendamistoimingute tegemise eest vastutavad töötajad ei osale tegevuses, mis võib olla vastuolus nende otsuste sõltumatuse ja usaldusväärusega sertifitseerimis- või tõendamistoimingutes.
4. Vastavushindamisasutus ja selle töötajad teevad sertifitseerimis- või tõendamistoiminguid suurima erialase usaldusvääruse ja nõutava tehnilise pädevusega ning ei allu surveavaldustele ega ahvatlustele, eelkõige rahalistele surveavaldustele ega ahvatlustele, mis võivad nende otsuseid või kõnealuste toimingute tulemusi mõjutada, eriti seoses isikute või isikute rühmadega, kes on huvitatud nimetatud toimingute tulemustest.

5. Vastavushindamisasutusel on vajalikud eriteadmised, seadmed ja taristu, et teha sertifitseerimis- või tõendamistoiminguid, milleks ta on akrediteeritud.
6. Vastavushindamisasutuse töötajad hoiavad ametisaladust kogu sertifitseerimis- või tõendamistoimingute tegemisel saadud teabe suhtes.
7. Kui vastavushindamisasutus kasutab sertifitseerimise või tõendamisega seotud konkreetsete toimingute tegemiseks alltöövõtjat või tütarettvõtjat, vastutab ta olenemata nende toimingute asukohast täielikult alltöövõtja ja tütarettvõtja tehtavate toimingute eest muu hulgas alltöövõtja või tütarettvõtja kvalifikatsiooni ja tehtud töö hindamise ja jälgimisega.

Artikkel 15

Akrediteerimismenetlus

1. Käesoleva määruse artikli 14 lõikes 1 osutatud vastavushindamisasutusi akrediteerib riiklik akrediteerimisasutus vastavalt määrusele (EÜ) nr 765/2008.
2. Iga liikmesriik määrab asutuse, kes peab akrediteeritud vastavushindamisasutuste ajakohastatud loetelu. Kõnealused määratud riiklikud asutused avaldavad selle loetelu valitsuse ametlikul veebisaidil. Liikmesriik võib otsustada, et kõnealust ülesannet täidab lõikes 1 osutatud riiklik akrediteerimisasutus.

3. Lõikes 1 osutatud riiklik akrediteerimisasutus edastab komisjonile iga aasta 31. märtsiks akrediteeritud vastavushindamisasutuste loetelu koos kõigi asjakohaste kontaktandmetega.
4. Kui käesolevas määruses puuduvad erisätted vastavushindamisasutuste akrediteerimise kohta, kohaldatakse määrust (EÜ) nr 765/2008.
5. Ilma et see piiraks artikli 16 kohaldamist, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 17 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, kehtestades vastavushindamisasutuste akrediteerimiseks lisameetodeid ja -kriteeriume.

Artikkel 16

Muude liidu õigusaktide kohane tõendamine, sealhulgas merendus- ja lennundussektoris

1. Määruse (EL) 2015/757 artikli 16 ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide või määruse (EL) 2023/1805 artikli 14 ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide kohaselt akrediteeritud tõendajad võivad teha käesoleva määruse artikli 13 kohaseid vastavushindamisasutuste tõendamistoiminguid. Kõnealused tõendajad loetakse akrediteerituks merendussektoris tõendamistoimingute tegemiseks vastavalt käesoleva määruse artiklitele 14 ja 15.

2. Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 15 ja selle alusel vastu võetud rakendusaktide kohaselt akrediteeritud tõendajad võivad teha käesoleva määruse artikli 13 kohaseid vastavushindamisasutuste tõendamistoiminguid. Kõnealused tõendajad loetakse akrediteerituks lennundussektoris tõendamistoimingute tegemiseks vastavalt käesoleva määruse artiklitele 14 ja 15.
3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud tõendajad teavitavad artikli 15 lõikes 2 osutatud asutust oma kavatsusest teha käesolevast määrusest tulenevaid vastavushindamisasutuste tõendamistoiminguid enne käesoleva määruse kohast esimest tõendamist.

VIII peatükk

Delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid

Artikkel 17

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 3 lõikes 4, artikli 9 lõikes 4 ja artikli 15 lõikes 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev].

3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 3 lõikes 4, artikli 9 lõikes 4 ja artikli 15 lõikes 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 3 lõike 4, artikli 9 lõike 4 või artikli 15 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 18
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

IX peatükk
Lõppsätted

Artikkel 19
Hindamine ja aruanne

Komisjon hindab käesolevat määrust lähtuvalt eesmärgist, mida sellega soovitakse saavutada, ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule peamisi järeldusi sisaldava aruande hiljemalt ... [4 aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva].

Esimeses lõigus osutatud aruanne hõlmab järgmist:

- a) analüüs käesoleva määruse rakendamisega seotud halduskuludest transpordi- ja sõlmpunktide üksustele ning andmevahendajatele tulenevate tagajärgede kohta;
- b) hinnang selle kohta, kuidas veelgi stimuleerida esmaste andmete kasutamist;

- c) käesoleva määrase kohase kasvuhoonegaaside heitkoguste kvantifitseerimise ja avalikustamise kohustusliku nõude mõju analüüs, nagu seda kohaldatakse transpordi- ja sõlmpunktiüksuste suhtes;
- d) transporditeenuste põhjustatud õhusaaste arvestamise teostatavuse hinnang;
- e) hinnang meetmetele, mis on võetud selleks, et tagada täielik juurdepääs käesolevale määrasele;
- f) analüüs selle kohta, kuidas andmevahendajad avalikustavad käesoleva määrase kohaselt väljundandmeid, ning sellise avalikustamise võimaliku mõju kohta avaliku sektori asutuste, ettevõtjate ja tarbijate tehtud valikutele;
- g) hinnang selle kohta, kas on teostatav ühise metoodika täiendamine, et võtta arvesse ka sõidukite tootmise, hoolduse ja kasutusest kõrvaldamisega seotud kasvuhoonegaaside heidet; selline hinnang hõlmab aruannet Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni edusammude kohta olelusringi jooksul tekkival heitkogustel põhineva ülemaailmselt tunnustatud standardi väljatöötamisel.

Artikkel 20

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates ... [54 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

Artikli 3 lõikeid 4, 5 ja 6, artikli 5 lõiget 1, artikli 6 lõiget 4, artikli 7 lõiget 1, artikli 8 lõikeid 1 ja 3, artikli 9 lõiget 4, artikli 11 lõiget 5, artikli 13 lõiget 9 ja artikli 15 lõiget 5 kohaldatakse siiski alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

..., ...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
